

# Vermeer's „Emmausgangers” Rembrandts „Rekenmeester”

VOOR HET EERST TER  
BEZICHTIGING  
GESTELD.

Deze twee groote aanwinsten van  
Museum Boymans brengen den  
beschouwer in verrukking.

EEN tentoonstelling als Zaterdag 25 dezer  
in Museum Boymans te Rotterdam zal  
worden geopend van schilderijen en teeken-  
ingen uit particuliere verzamelingen, en  
daarvoor verworven gedurende de laatste  
veertig jaar — het tijdperk der regeering  
van H.M. Koningin Wilhelmina — moet na-  
tuurlijk veel kunstwerken omvatten, die zeer  
weinig nog gezien hebben, of naderhand  
gemakkelijk weer zullen te zien krijgen. Ze  
biedt ons een eenige gelegenheid om deze  
te zien.

Zelfs wat betreft de daarbij gevoegde schil-  
derijen, die eigendom van het Museum  
Boymans te Rotterdam zelf geworden zijn,  
te weten de „Emmausgangers” van Johannes  
Vermeer en den „Rekenmeester” of „Man  
met roode muts” van Rembrandt, kan men  
van een verrassing spreken, daar deze beide  
prachtige aanwinsten tot nog toe aan pub-  
liek noch pers zijn getoond.

Het eerstgenoemde schilderij vooral is dan  
ook door belangstellenden met spanning te  
gemoet gezien. De gepubliceerde reproducties  
hebben ons wel is waar een denkbeeld van  
de voorstelling gegeven, de kleur evenwel,  
bij Vermeer steeds een zoo groote en myste-  
rieuze bekoring, was ons tot dusverre een ge-  
heim gebleven. De belangstelling moest des  
te grooter zijn, omdat de meester in de jaren  
van den hoogsten bloei zijner kunst vooral  
binnenhuizen met gemeenzame onderwerpen  
uit zijn eigen tijd moet geschilderd hebben,  
terwijl zijn composities van meer fantastischen  
aard, zooals „De Diana” in het Mauritshuis,  
en die met het Bijbelsche motief — „Christus  
bij Martha en Maria” uit zijn jeugd zijn. Dit  
andere Nieuw-Testamentische motief nu, moet  
door hem behandeld zijn in ongeveer 1660,  
althans vermoedelijk na het eenige gedateerde  
schilderij, dat van hem bewaard is, het in  
1656 door den toen vier en twintigjarigen ge-  
maakte „Aanzoek”, in de Dresdener Galerie.

## Heerlijkheid van kleur.

DE eenvoud van bouw, de rust van de be-  
lichting en de heerlijkheid der kleur  
wijken uit, dat men hier te doen heeft met  
een werk uit hetzelfde tijd, waarin de  
mooiste genrestukken van zijn hand ont-  
staan zijn.

De conceptie bewijst dat rijpe meesterschap,  
dat aan de grootste soberheid van belichting,  
lijnen en verhoudingen genoeg heeft, bij de  
kleuren vinden wij dat sterke en klare blauw  
terug, dat hij, riskant als het is, volkomen in  
de harmonie van het geheel weet op te nemen,  
en het heldere, eenigszins citroenachtige geel  
dat men op het jak van een zijner brieflezende  
vrouwtjes kan aantreffen. Een witte kan,  
die op tafel staat, en het hoogst eenvoudige  
glas — sober luisraad ook al vergeleken bij  
de weelde, die wij op schilderijen van dien tijd  
zien ten toon gespreid, maar hier wel zeer op  
zijn plaats — herinneren ons aan zijn be-  
kender en meer realistisch milieu's.

Het sterke en pure blauw van Jezus' ge-  
waad (lapsus lazuli) heeft een prachtige wer-  
king: het legt nadruk op de hoofdfiguur, doet  
als het ware een schijnsel van hem uitgaan,  
en verbreekt toch geenszins de verheven rust,



Vermeer: „De Emmausgangers”.

die over het geheel ligt. Het door het raam  
vallende licht is alleen als binnenlicht te zien,  
want van dat venster is de aanwezigheid  
slechts aangeduid. Het valt volop over het gele  
kleed van den man rechts, pakt slechts even  
den rug van den ander, terwijl van de vrouw  
— een zeldzame figuur op dergelijke voorstel-  
lingen — slechts het gelaat verlicht is. De  
laatste is vrijwel in het zwart, de man links  
in een even getint grijs. Sterk belicht is het  
witte tafelkleed, en wat daarop staat, het open-  
gebroken brood, is in die pointilleer-  
manier behandeld, die men vaak bij Vermeer aantreft.

De sereniteit, die over het gelaat van Ver-  
meer's gemeenzame personages pleegt te lig-  
gen, heeft hier een hoogere, een gewijde be-  
teekenis. De uit den dood verrezen Heiland  
heeft een bijna vage uitdrukking, ook in de  
handen, die van de vrouwis oneindig zacht,  
en slechts even verwonderd, in de mannen  
ziet men meer van een toch eerbiedige verba-  
zing, de handen doen daaraan op een inge-  
toegen wijze mee. De strakheid der lijnen is ver-  
zacht door de mildheid van het licht en de  
soepelheid van de stoffen.

IN geen voorstelling der meest devote primi-  
tieven, evenmin als bij Rembrandt zelf, kon-  
den de ernst en de wijding van het oogenblik  
schooner en overtuigender zijn gegeven dan in  
dit zeldzame werk van den meester, dien wij  
als den meest lyrischen schilder van het burger-  
lijk leven uit zijn tijd kennen.

## „De man met de roode muts”.

DE Rembrandt, eenigen tijd voordien door  
het Museum verworven, is uit den late-  
ren tijd van den schilder, met dat wonder-  
lijke warme licht, dat op den zoo sterk men-  
schelijken peinzenden kop met de dieplig-  
gende oogen en den even, als in een smarte-  
lijken glimlach geopenden mond valt, en hier  
daar een glanzend en fonkelend reliëf  
geeft aan den diepen gloed der kleuren van  
roode muts en kleed.

Er is iets van Rembrandt zelf in het ge-  
laet, maar de man is jonger dan deze geweest  
moet zijn, toen hij het schilderde, en de neus  
is smaller. Het schilderij is voor dit museum,  
dat weinig van den meester bezat, een on-  
schatbare aanwinst.

CORNELIS VETH.



Rembrandt: „De Rekenmeester”.

VIJF NIEUWE STUKKEN

Ontdekker der tragedie



HET is al weer twee en een half, bijna drie  
jaar geleden, dat Raoul Hynckes werk  
van zich liet zien. De tentoonstelling van  
zijn vijf nieuwe schilderijen is de kleinste  
expositie, welke ooit in de Kunstzaal Van  
Lier gehouden werd. Het gemis aan kwanti-  
teit — die voor een kunstenaar als Hynckes  
niets is — wordt ruimschoots vergoed door  
de hooge kwaliteit. Deze schilderijen zijn  
de vrucht van maanden ploeterens en niet